Allianssin lausunto eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle nuorten esille tuomista huolista ja haasteista tulevaisuudelle

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi välittää tulevaisuusvaliokunnalle nuorten esille tuomat tulevaisuuteen liittyvät huolet ja haasteet, joihin nuoret toivovat vastauksia kuluvan vaalikauden aikana. Nuoret saivat ehdottaa valiokunnalle kokousaiheita, ja nuorten äänestyksen perusteella tärkeimmiksi teemoiksi ehdotusten joukosta nousivat ilmastonmuutoksen torjuminen, kansainväliset suhteet, nuorten syrjäytymisen torjuminen ja maahanmuutto.

Kaikissa ehdotuksissa läpileikkaavana teemana voidaan nähdä nuorten osallisuus: Miten nuorten näkemyksiä kuullaan suurissa yhteiskunnallisissa muutoksissa? On erityisen hienoa, että tulevaisuusvaliokunta kuulee avoimella tavalla nuorten tulevaisuushuolia. Tällainen kuuleminen voitaisiin vakinaistaa jokavuotiseksi tavaksi ja levittää käytäntönä jokaiseen eduskunnan valiokuntaan. Aihe on ajankohtainen, koska samanaikaisesti vietetään Allianssin järjestämää valtakunnallista nuorten Politiikkaviikkoa, jolloin noin 5000 nuorta ympäri Suomen pohtii politiikan tulevaisuutta nuorten näkökulmasta.

Tässä lausunnossa syvennymme nuorten esittämiin kysymyksiin tulevaisuuden kehityskuluista sekä esittelemme keskeisiä nuorten hyvinvoinnin tekijöitä aihealueittain.

Nuorten ehdotukset tulevaisuusvaliokunnalle

Allianssi keräsi avoimella kyselylomakkeella alle 29-vuotiailta nuorilta ehdotuksia siitä, mitkä ovat tärkeimpiä asioita, joihin he toivovat tulevaisuusvaliokunnan tarttuvan kuluvalla vaalikaudella. Lisäksi nuoret arvioivat, mitkä tulevaisuuden kehityskulut ovat erityisesti nuorten näkökulmasta keskeisiä. Saimme tarkkaan harkittuja ehdotuksia yhteensä 59 nuorelta, ja valiokunnan kokoukseen avoimella haulla valitut nuoret saivat äänestää ehdotuksista mielestään neljää tärkeintä teemaa kokouksen asialistalle. Eniten ääniä saivat seuraavat kokonaisuudet:

1) **Ilmastonmuutoksen torjuminen**
2) **Kansainväliset suhteet ja turvallisuuspolitiikka**
3) **Nuorten syrjäytymisen torjuminen**
4) **Maahanmuuttajien ja maahanmuuton kysymykset**

Muut nuorten ehdottamat ja äänestyksessä olleet teemat olivat alueiden eriarvoistumisen kysymykset, huoltosuhde ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus, nuorten yhteiskunnallinen osallisuus, talouskasvu ja kestävä talous, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus sekä tulevaisuuden koulutus, tulevaisuuden terveyspalvelut ja tulevaisuuden työelämä. Nuorten valiokunnalle esittämät huolet tulevaisuudesta osoittavat, että kaikki asiat ovat nuorten asioita ja nuorten äänen tulee kuulua kaikilla politiikkasektoreilla.

1) Ilmastonmuutoksen torjuminen

Tulevaisuusvaliokunnalle lähetetyissä ehdotuksissa nuoret nostivat esiin erityisesti kestävän talouden ja kulutuksen sekä yritysvastuun kysymyksiä. Ratkaisua vaativina asioina nähtiin Suomen hiilineutraaliustavoitteiden saavuttaminen, kestävä kehityksen toimintaohjelman (Agenda2030) toteuttaminen sekä tulevaisuuden energiaratkaisujen kehittäminen. Nuoria koskevissa toimenpiteissä nousivat pinnalle niin nuorten luontosuhteen vaaliminen kuin ympäristökasvatuskin.

Nuoret osallisina ilmastonmuutoksen torjunnassa: Nuorisobarometri-tutkimus osoittaa, että nuorten huoli ihmisestä johtuvasta ilmastonmuutoksesta on kärjistynyt viimeisen vuosikymmenen aikana. Vuonna 2008 alle puolet (40 %) nuorista koki epävarmuutta tai turvattomuutta ilmastonmuutoksesta johtuen, kun vuonna 2018 vastaava luku oli peräti 67 %.

Tehokkain tapa lieventää ilmastonmuutokseen liittyvää ahdistusta on torjua tehokkaasti ilmastonmuutosta. Ilmastopolitiikan lisäksi on on tärkeää, että ilmastonmuutoksesta on saatavilla tietoa ja että nuoret voivat kokea toimijuutta ilmastonmuutoksen torjujina.

Nuoret ovat itse selvästi vanhempia sukupolvia valmiimpia muuttamaan valintojaan ilmastonmuutoksen torjumiseksi. Fridays For Future ja muut nuorten ilmastoliikkeet ovat osoittaneet, että nuoret hakevat kanavia vaikuttaa entistä vahvempien ilmastotoimien puolesta. Tällaisille liikkeille tulisi antaa väylät vaikuttaa virallisten päätöksenteon kanavien kautta ja demokraattisen yhteiskunnan kuulla nuorten viesti.

2) Kansainväliset suhteet ja turvallisuuspolitiikka

Ehdotuksia lähettäneet nuoret pyysivät tulevaisuusvaliokuntaa käsittelemään erityisesti kansainvälisiä kriisejä ja maailmanpoliittista epävakautta, kuten USA:n ja Kiinan suhteiden kiristymistä, Venäjän tilannetta, Arktisen alueen geopolitiikkaa ja EU:n tulevaisuutta. Useat nuoret nostivat esille kehitysyhteistyön tulevaisuuden ja Suomen roolin kehityspolitiikassa. Puolutuspolitiikassa yhtenä kehityskulkuna nähtiin siirtyminen kaikille yhteiseen kansalaispalvelukseen.

Nuoret osallisina eurooppalaisessa ja kansainvälisessä politiikassa: Tutkimusten mukaan nuoret suhtautuvat omaan tulevaisuuteensa optimistisemmin kuin maailman tulevaisuuteen: 79 % nuorista suhtautuu omaan tulevaisuuteensa myönteisesti, kun puolestaan Euroopan positiiviseen tulevaisuuteen luottaa vain 49 % ja maailman tulevaisuuteen 32 % kyselyyn vastanneista nuorista.

Nuorten kuulemiskanavia eurooppalaisella tasolla tulisi vahvistaa ja vakiinnuttaa. Nuorten edustaja tulisi ottaa mukaan kansainvälisiin huippukokouksiin ja muihin valtuuskuntiin, ja heille tulisi antaa aitoa sanavaltaa delegaatiossa. Nuoret on myös otettava mukaan rauhanprosesseihin aktiivisina toimijoina, sillä vain siten voidaan luoda kestävää rauhaa.

3) Nuorten syrjäytymisen torjuminen

Aihe-ehdotuksia jättäneet nuoret nostivat esille, että nuorten syrjäytymisen riskiä pitäisi vähentää ja ennaltaehkäiseviä palveluja olla riittävästi tarjolla. Useassa ehdotuksessa mainittiin nuorten mielenterveyspalvelujen saatavuus, parempi sosiaaliturva ja itsenäisen asumisen tukeminen.

Nuorten osallisuus syrjäytymisen vastavoimana: Suomessa on arviolta yli 60 000 syrjään jätettyä nuorta. Syrjäytymisen määritelmät vaihtelevat, mutta syrjäytymisen voidaan yleisesti ymmärtää olevan hyvinvoinnin tekijöiden puutetta ja huono-osaisuuden kasautumista, joka heikentää nuoren mahdollisuuksia hallita omaa elämäänsä. Syrjäytymisen riskitekijöitä ovat muun muassa koulutuksesta putoaminen ilman toisen asteen tutkintoa, mielenterveyden ongelmat, pitkittynyt työttömyys ja pitkittynyt toimeentulotuen asiakkuus.

Nuorten vaatimukset paremmin toimivista ennaltaehkäisevistä palveluista, terveydenhuollosta ja sosiaaliturvasta ovat erityisen tärkeitä, kun käynnissä on suuria yhteiskunnallisia uudistuksia, kuten sosiaaliturvauudistus ja sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Nuoret käyttävät monia eri tukia ja heidän palvelunsa ovat monen eri tahon vastuulla. Nuoret tulisikin huomioida uudistuksissa omana erityisryhmänään ja ottaa mukaan jo valmisteluvaiheessa.

4) Maahanmuuttajien ja maahanmuuton kysymykset

Tulevaisuusvaliokunnalle ehdotuksia lähettäneet nuoret nostivat erityisesti huolen maahanmuuttajataustaisten suomalaisnuorten kohtaamasta syrjinnästä ja rasismista sekä nuorten yhteiskunnallisesta asemasta Suomessa. Huolta aiheutti suomalaisuuden rajojen näyttäytyminen ahtaana. Nuoret toivoivat vastauksia työperusteisen maahanmuuton, pakolaisuuden ja ilmastokriisistä johtuvien muuttoliikkeiden teemoihin. Tärkeänä nuoret näkivät kotoutumisen edistämisen sekä maahanmuuttajien mahdollisuudet kouluttautua ja työllistyä.

Maahanmuuttajataustaisten nuorten osallisuus yhteiskunnassa: Ulkomailla syntyneiden nuorten määrä Suomessa on kasvanut ja kasvaa: vuonna 2018 kaikista 15-29-vuotiaista nuorista 8 % oli syntynyt ulkomailla. Kouluterveyskyselyn mukaan ulkomailla syntyneet nuoret olivat useammin ilman läheistä ystävää kuin muut nuoret ja pojat useammin kuin tytöt. Maahanmuuttajataustaiset nuoret kokevat ylipäätään enemmän koulukiusaamista, väkivaltaa ja syrjintää.

Maahanmuuttajataustaisille nuorille on tärkeää kohdentaa palveluita ja resursseja. Ulkomailla syntyneiden nuorten kotoutumisen tukeen on kiinnitettävä huomiota myös oppivelvollisuusiän päätyttyä, jotta nuoret eivät jää väliinputoajiksi palveluissa.

Nuorten kommentit tulevaisuusvaliokunnan kokouksessa on kerätty tälle sivustolle.

Lisätietoja: osallisuusasiantuntija Virva Viljanen (p. 050 3020 598, virva.viljanen@alli.fi)

Nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry on valtakunnallinen nuorisotyön palvelu- ja vaikuttajajärjestö. Se on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton edunvalvoja, jonka jäseninä on 133 valtakunnallista nuoriso- tai kasvatusalan järjestöä.